

Súd: Okresný súd Bratislava II
Spisová značka: 11C/193/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1210223048
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Hana Posluchová
ECLI: ECLI:SK:OSBA2:2016:1210223048.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v konaní pred sudkyňou JUDr. Hanou Posluchovou v právnej veci navrhovateľa: O. W., bytom F. č. 6, I., zastúpeného JUDr. Alanom Strelákom, advokátom, AK Na vršku č. 12, Bratislava, proti odporcom: 1. O. K., bytom K. č. 5, I., 2. A.. B. W., bytom D. č. XX, I., obaja zastúpení Mgr. Oliverom Kristom, advokátom, AK Kýčerského č. 7, Bratislava, o určenie vlastníckeho práva takto

rozhodol:

Súd návrh z a m i e t a.

O trovách konania bude rozhodnuté do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

odôvodnenie:

Návrhom podaným na tunajší súd sa navrhovateľ domáhal vydania rozhodnutia ktorým by súd určil, že spolu s odporkyňou v 2. rade sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, nachádzajúcich sa v katastrálnom území E., obec I. - mestská časť X., okres U.. U., zapísaných na LV č. XXX vedenom Katastrálnym úradom Bratislava, Správa katastra pre hl. mesto SR Bratislavu: a to: a) mezanínového bytu č. 9 na 4. nadzemnom podlaží bytového domu so súpisným č. XXX, postavenom na D. ulici č. XX v I., na pozemku s parcelným číslom XXXXX/X zastavené plochy a nádvoria o výmere XXX m2, b) podielu mezanínového bytu č. X na 4. nadzemnom podlaží bytového domu so súpisným č. V postavenom na D. ulici č. 1X v I., na pozemku s parcelným číslom XXXXX/X zastavené plochy a nádvoria o výmere XXX m2 na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu o veľkosti 15X16/72776, c) spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 15X16/72776 k pozemku s parcelným číslom XXXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m2. Zároveň navrhoval, aby súd uložil odporcovi vypratať predmetné nehnuteľnosti do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia a nahradiť navrhovateľovi trovy konania.

Návrh odôvodnil navrhovateľ tým, že dňa 23.07.2002 uzavreli s odporkyňou v 2. rade a s odporcom v 1.rade ako obdarovaným darovaciu zmluvu, ktorou darcovia ako dar previedli na odporcu v 1. rade vlastnícke právo k bytu č. X na 4. nadzemnom podlaží bytového domu so súp. č. V postavenom na D. ulici č. 1X v I., na pozemku parc. č. XXXXX/X zastavaná plocha o výmere XXX m2, zapísaný na LV č. XXX, k. ú. X.. V rámci predmetnej zmluvy bolo zmluvnými stranami zriadené aj vecné bremeno, ktorému zodpovedalo doživotné právo navrhovateľa a jeho vtedajšej manželky (odporkyne v 2. rade) na užívanie nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom darovania. Výzvou z 22.0X.2010 vyzval navrhovateľ odporcu v 1. rade na vrátenie daru z dôvodu porušovania dobrých mravov. Vo výzve darca (navrhovateľ) uvádzal ako dôvody: krivé obvinenie darcu (podanie trestného oznámenia) z nevrátenia údajne požičaného motorového vozidla, bránenie darcu riadne užívať byt napriek zriadenému vecnému bremenu (výmena zámkov, vyhrážky adresované darcovi), neoprávnené disponovanie s vecami darcu, hrubé osočovanie darcu. Odporcovi v 1. rade bola výzva doručená dňa 23.0X.2010. Tým že odporca v 1. rade užíval od doručenia výzvy na vrátenie daru uvedené nehnuteľnosti bez právneho dôvodu a tieto sa nachádzajú v jeho faktickej moci, vznikla mu aj povinnosť vydať nehnuteľnosti a vypratať ich. Navrhovateľ ďalej uviedol, že v danom prípade došlo k zániku darovacieho vzťahu a naliehavý právny záujem na určení

vlastníckeho práva spočíva v tom, že nemá možnosť výpisom z verejnej evidencie preukázať vlastníctvo k nehnuteľnosti a nemôže tak vykonávať plnohodnotne všetky svoje vlastnícke oprávnenia.

Odporca v 1. rade s návrhom nesúhlasil a v písomnom vyjadrení uviedol, že ak sa chce darca úspešne domáhať vrátenia daru, musí takýto právny úkon uskutočniť samotný darca, t.j. osoba resp. osoby, ktoré úkon darovania uskutočnili. V prípade ak darovaná nehnuteľnosť bola v bezpodielovom spoluvlastníctve manželom bol na právny úkon darovania, ktorý nie je bežnou vecou potrebný súhlas oboch manželov, čo sa aj v danom prípade stalo. Ohľadne výzvy na vrátenie daru by bol tiež potrebný súhlas oboch manželov inak by bol takýto právny úkon podľa ustanovenia § 40a OZ relatívne neplatný. Preto sa navrhovateľ nemohol bez súhlasu bývalej manželky (odporkyne v 2. rade) právne účinným spôsobom domáhať vrátenia daru i v jej mene a požadovať i vypratanie bytu, keďže na takýto úkon nebol splnomocnený. Z rovnakých dôvodov domáhať sa určenia vlastníckeho práva k bytu alebo jeho vypratania v prospech druhého spoluvlastníka nebol podľa jeho názoru legitimovaný. Nesúhlasil ani s dôvodmi uvedenými vo výzve na vrátenie daru, ktoré navrhovateľ uviedol ako hrubé porušovanie dobrých mravov. Krivé obvinenie by mohlo byť považované za hrubé porušenie dobrých mravov zo strany odporcu v 1. rade iba v prípade, ak by bol právoplatne odsúdený za takýto trestný čin. Uviedol, že práve navrhovateľ ho pripravil svojím konaním o vozidlo a to v čase, keď bol po ťažkej operácii v narkóze a teda on sa dopustil konania proti dobrým mravom. Navrhovateľ sa sám dobrovoľne odsťahoval zo spoločnej domácnosti od svojej bývalej manželky a dvoch dcér a začal žiť s inou ženou, čo preukazuje porušenie dobrých mravov. Tvrdenia o neoprávnenom nakladaní s vecami darcu označil za vymyslené prekrúcanie skutočností navrhovateľom. Za nepravdivé označil aj tvrdenie, že má vo faktickej moci predmetné nehnuteľnosti, nakoľko byt na D. ulici č. 1X v I. v súčasnosti užíva odporkyňa v 2. rade s deťmi.

Rozsudkom zo dňa 2.5.2012, č.k. 11C 1X3/2010 - 241, súd prvého stupňa určil, že bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, nachádzajúcich sa v katastrálnom území E., obec I. - mestská časť X., okres I. II, zapísaných na LV č. XXX vedenom Katastrálnym úradom I., Správa katastra pre hl. mesto SR Bratislavu:

- mezanínového bytu č. X na 4. nadzemnom podlaží bytového domu so súpisným č. V postaveného na D. ulici č. 1X v I., na pozemku s parcelným číslom XXXXX/X zastavené plochy a nádvoria o výmere XXX m²

- podielu mezanínového bytu č. X na 4. nadzemnom podlaží bytového domu so súpisným č. V postaveného na D. ulici č. 1X v I., na pozemku s parcelným číslom XXXXX/X zastavené plochy a nádvoria o výmere XXX m² na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu o veľkosti 15X16/72776

- spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 15X16/72776 k pozemku s parcelným číslom XXXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², sú navrhovateľ a odporkyňa v 2. rade a vo zvyšku návrh zamietol.

Rozhodnutie právne odôvodnil § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 628 ods. 1, § 630 zák. č. 40/1X64 Zb. v platnom znení (ďalej "Občiansky zákonník"), keď po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že boli splnené hmotnoprávne podmienky na vrátenie daru, keďže konanie, ktoré sa začalo na návrh odporcu v 1. rade o zrušenie práva doživotného užívania bytu navrhovateľom je takým správaním odporcu v 1. rade, ktoré možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Zamietajúci výrok odôvodnil tým, že nebolo preukázané, že odporca v 1. rade býva a má v nehnuteľnosti svoje veci. Konštatoval, že ust. § 630 Občianskeho zákonníka umožňuje osobitný spôsob zániku právneho vzťahu, ktorý môže darca vyvolať tým, že jednostranným úkonom vyzve obdarovaného na vrátenie daru. Uviedol, že darca tak môže urobiť vtedy, keď sa obdarovaný správa k nemu spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy, pričom právo darcu domáhať sa vrátenia daru nevzniká len pri tzv. nevďačnosti, ale správaním obdarovaného spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy. Bol názoru, že otázka právnej zodpovednosti navrhovateľa pri jeho určenej vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom, ako aj posúdenie trestnej zodpovednosti vo veci prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona, keď na navrhovateľa podal odporca v 1. rade trestné oznámenie, nie sú predmetom konania v tejto veci. Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k tomu, že vzájomný vzťah navrhovateľa a odporcu v 1. rade (ako obdarovaného) sa po rozvoде manželstva navrhovateľa s odporkyňou v 2. rade (dcérou odporcu v 1. rade) zhoršil do takej miery, že obdarovaný (odporca v 1. rade) podal na súd návrh, aby rozhodol o zrušení vecného bremena na doživotné užívanie nehnuteľnosti zriadeného v darovacej zmluve v prospech darcu. Mal za evidentné, že miera konania odporcu v 1. rade z hľadiska posúdenia ich právneho pomeru presiahla rámec iba

obyčajnej nevďačnosti vo vzťahu k darcovi. So zreteľom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu súd prvého stupňa uzavrel, že navrhovateľ preukázal také správanie odporcu v 1. rade, ktoré možno hodnotiť ako hrubo porušujúce dobré mravy, teda také správanie, ktoré odôvodňuje požadovať vrátenie daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka. V súvislosti s návrhom na vypratanie nehnuteľností odporcom v 1. rade súd prvého stupňa okrem toho, že nebolo preukázané, že odporca v 1. rade býva a má v nehnuteľnosti svoje veci uviedol, že vlastník veci má právo na súdnu ochranu a nie je rozhodujúce, či ide o výlučného vlastníka, bezpodielového spoluvlastníka alebo podielového spoluvlastníka, pričom domáhať súdnej ochrany sa môže bez toho, aby potreboval súhlas iného spoluvlastníka. Teda platí to aj pre bezpodielového spoluvlastníka, v danom prípade odporkyne v 2. rade, ktorá s vrátením predmetu darovacej zmluvy nesúhlasila. Vo výroku rozhodnutia ďalej deklaroval, že o náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O. s. p.).

Proti rozsudku podali odporcovia v 1. a 2. rade v zákonnej lehote odvolanie, žiadali napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa zmeniť a návrh navrhovateľa zamietnuť, argumentujúc tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p. a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.).

S poukazom na § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka uviedli, že právny úkon navrhovateľa - výzva na vrátenie daru zo dňa 23. X. 2010 i za bývalú manželku, ktorá v tom čase už nebola manželkou navrhovateľa, a ktorá o takomto úkone nevedela a ako výslovne uviedla, s ním nesúhlasila, je tento právny úkon podľa § 3X Občianskeho zákonníka absolútne neplatným úkonom. Boli názoru, že navrhovateľ nebol v danej veci aktívne legitimovaný, pretože z absolútne neplatného právneho úkonu nemohol byť navrhovateľ nositeľom hmotnoprávneho vzťahu. Za odporujúce zákonu považovali i tú skutočnosť, že bývalá spoluvlastníčka bola v súdnom konaní označená ako odporkyňa v 2. rade, hoci ako nositeľka práva - nemá žiadnu povinnosť, ale právo (i v zmysle rozsudku súdu prvého stupňa), nikdy nebola a nemohla byť v spore pasívne legitimovaná. I v prípade, že by výzva na vrátenie daru nebola absolútne neplatná, tak ako nositeľka práva by mohla vystupovať výlučne na strane navrhovateľa. Konštatoval, že v žiadnom prípade nie je možné, aby v danej veci, v ktorej manželstvo navrhovateľa a odporkyne v 2. rade bolo právoplatne rozvedené dňa XX. X. XXXX., sa darca stal bezpodielovým spoluvlastníkom spolu so svojou bývalou manželkou, pretože vznik bezpodielového spoluvlastníctva manželov je možný iba za trvania manželstva. V nadväznosti na tieto právne skutočnosti vyhodnotili napadnuté rozhodnutie ako odporujúce zákonu, keďže na základe rozhodnutia súdu by malo vzniknúť bezpodielové spoluvlastníctvo manželov medzi bývalými manželmi. Predmetný rozsudok považovali odporcovia taktiež za nepreskúmateľný, keďže súd prvého stupňa sa v konaní nevysporiadal s namietajúcimi právnymi skutočnosťami spojenými s absolútnou neplatnosťou právneho úkonu navrhovateľa ako i nedostatkom aktívnej legitimácie navrhovateľa, a ani nie je zrejmé ako sa s týmito námietkami vysporiadal a prečo na ne neprihliadal. Ďalej uviedli, že súd prvého stupňa sa zameral na veľmi stručné odôvodnenie naplnenia hmotnoprávnych dôvodov hrubého porušenia dobrých mravov s tým, že za jediný hmotnoprávny dôvod údajného hrubého porušenia dobrých mravov uviedol konanie odporcu v 1. rade - podanie návrhu na súd o zrušenie práva doživotného užívania bytu, v súvislosti s čím poukázali na to, že takýto hmotnoprávny dôvod na vrátenie daru predmetná výzva navrhovateľa neobsahovala, pričom výzva na vrátenie daru je zákonnou podmienkou na naplnenie hmotnoprávnych dôvodov na vrátenie daru a preto na takúto skutočnosť súd prvého stupňa vôbec nemal a ani nemohol prihliadať. V nadväznosti s uvedeným mali za to, že odporca v 1. rade svoj návrh na zrušenie doživotného užívania bytu navrhovateľom podal v súlade so zákonom, keďže podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a Občianskeho súdneho poriadku je každé podanie na súd uplatnením ústavného práva upraveného zákonom a preto nemôže v žiadnom prípade zakladať hrubé porušenie dobrých mravov zo strany akejkoľvek fyzickej osoby a to ani v prípade neúspechu tejto osoby v konaní.

Navrhovateľ vo vyjadrení sa k odvolaniu odporcov navrhol rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť. S názorom odporcov, že výzva navrhovateľa na vrátenie daru zo dňa 23. X. 2010 je absolútne neplatným právnym úkonom sa nestotožnil, pretože bol názoru, že tvrdenie odporcov vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to aj s poukazom na názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prezentovanom v rozsudku zo dňa 20. 3. 2008 sp. zn. 5Cdo/255/2007. V uvedenom rozhodnutí NS SR uviedol "keďže v rámci BSM každý z manželov má vlastnícke právo k celej veci, preto je logické, že aj jeden z manželov, ktorí darovali spoločne vec z majetku tvoriaceho predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov, sa môže samostatne domáhať vrátenia daru z dôvodu uvedeného v § 630 Občianskeho zákonníka". Mal za to, že výzva na vrátenie daru, ktorú vykonal voči obdarovanému

iba jeden z manželov, resp. bývalých manželov, nemôže byť absolútne a ani relatívne neplatným právnym úkonom. Ak by tomu tak bolo a platnosť výzvy na vrátenie daru by sa mala posudzovať aj z hľadiska, či výzvu spravili voči obdarovanému obaja z (bývalých) manželov alebo iba jeden z nich a následne skutočnosť, že tak urobil iba jeden z nich bez súhlasu druhého, by zakladala neplatnosť tohto právného úkonu, dochádzalo by k závažnému zásahu do práv (bývalého) bezpodielového spoluvlastníka rozhodovať o využití svojich práv, ktoré mu priznáva právny poriadok. Poukázal na to, že argumentácia odporcov spočívajúca v tom, že odporkyňa ako bývalá manželka mala s výzvou súhlasiť, neobstoí aj z toho dôvodu, že v čase doručenia žiadosti o vrátenie daru odporcovi v 1. rade, navrhovateľ a odporkyňa v 2. rade neboli manželmi, pretože ich manželstvo už predtým zaniklo rozvodom a teda navrhovateľ nebol povinný žiadať odporkyňu v 2. rade o súhlas a odporkyňa v 2. rade nebola oprávnená súhlas navrhovateľovi dať, vzhľadom na tú skutočnosť, že už v čase doručenia žiadosti na vrátenie daru neboli manželmi. Ďalej uviedol, že ak k darovaniu prišlo v čase, keď manželstvo aj BSM trvalo a k doručeniu výzvy niektorého z darcov na vrátenie daru obdarovanému prišlo v čase, keď už manželstvo a ani BSM darcov netrvali, tak je nevyhnutné vzťahy vznikajúce momentom doručenia výzvy na vrátenie daru posudzovať tak, akoby k zániku BSM a vyporiadaniu zaniknutého BSM neprišlo a následne sa predmetom v minulosti zaniknutého BSM stane dar. Momentom doručenia výzvy na vrátenie daru odporcovi v 1. rade sa dar dostal opäť do bezpodielového spoluvlastníctva navrhovateľa a odporkyne v 2. rade. Konštatoval, že nakoľko medzičasom jeho manželstvo s odporkyňou v 2. rade zaniklo, je potrebné s darom nakladať ako s časťou BSM, ktorú treba vyporiadať s tým, že doručenie výzvy začala plynúť zákonná lehota troch rokov v zmysle § 14X ods. 3 Občianskeho zákonníka. Navrhovateľ mal zároveň za to, že v súlade s požiadavkou právnej istoty, ktorá je imanentnou súčasťou právného štátu, momentom podania návrhu o určenie, že vec patrí do BSM začala trojročná premĺčacia lehota stanovená v § 14X ods. 3 Občianskeho zákonníka spočívať, a to až do právoplatného rozhodnutia v merite veci v tomto konaní. V prípade, že v stanovenej lehote nepríde medzi ním a odporkyňou v 2. rade k vyporiadaniu, nastane nevyvrátiteľná právna domnienka, že dar patrí do podielového spoluvlastníctva navrhovateľa a odporkyne v 2. rade.

Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), s nariadením odvolacieho pojednávania podľa § 214 O. s. p., keď po odročení pojednávania na základe žiadosti účastníkov konania z dôvodu možného mimosúdneho vyriešenia veci dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na potvrdenie a ani na zmenu odvolaním napadnutého rozhodnutia.

Predmetom odvolacieho prieskumu bola vecná a právna správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa v časti, v ktorej určil, že navrhovateľ a odporkyňa v 2. rade sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností - mezanínového bytu č. X na D. ulici č. 1X v I. spolu s podielom bytu na pozemku, na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku.

Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyplynulo, že dňa 23. 7. 2002 uzavreli navrhovateľ s odporkyňou v 2. rade (ako darcovia) a odporcom v 1. rade (obdarovaným) darovaciu zmluvu, ktorou darcovia ako dar previedli na odporcu v 1. rade vlastnícke právo k bytu č. X na 4. nadzemnom podlaží bytového domu so súp. č. V postavenom na D. ulici č. 1X v I., na pozemku parc. č. XXXXX/X zastavaná plocha o výmere XXX m², zapísaný na LV č. XXX, k. ú. X.. V rámci predmetnej zmluvy bolo zmluvnými stranami zriadené aj vecné bremeno, ktorému zodpovedalo doživotné právo navrhovateľa a jeho vtedajšej manželky (odporkyne v 2. rade) na užívanie nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom darovania. Navrhovateľ výzvou zo dňa 22. X. 2010, doručenu dňa 23. X. 2010 vyzval odporcu v 1. rade na vrátenie daru z dôvodu porušovania dobrých mravov, konkrétne ako dôvody uviedol: krivé obvinenie darcu (podanie trestného oznámenia) z nevrátenia údajne požičaného motorového vozidla, bránenie darcovi riadne užívať byt napriek zriadenému vecnému bremenu (výmena zámkov, vyhrážky adresované darcovi), neoprávnené disponovanie s vecami darcu, osočovanie darcu. Dňa 7. 7. 2010 podal odporca v 1. rade na Okresný súd I. II voči darcovi návrh na zrušenie vecného bremena. Toto konanie, ktoré je vedené pod spis. zn. 13C/128/2010, bolo uznesením č. k. 13C/128/2010 - 85 zo dňa 25. 10. 2010 prerušené až do skončenia sporu vedeného na Okresnom súde I. II sp. zn. 11C/1X3/2010. Rozsudkom Okresného súdu I. II zo dňa 4. 6. 2010 č. k. 52C/70/2010-21 (ktorý nadobudol právoplatnosť 16. 7. 2010) bolo manželstvo navrhovateľa s odporkyňou v 2. rade rozvedené. Spoločné deti boli zverené do starostlivosti matky, pričom otec bol zaviazaný prispievať na maloleté deti v sume 340 euro mesačne na každé dieťa.

Podľa názoru odvolacieho súdu bolo povinnosťou súdu prvého stupňa, keďže išlo o určenie vlastníckeho práva titulom vrátenia daru, zaoberať sa otázkou aktívnej legitímácie navrhovateľa, ktorej nedostatok odporcovia v priebehu konania namietli, keď boli názoru, že v prípade ak darovaná nehnuteľnosť bola v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, bol na právny úkon darovania, ktorý nie je bežnou vecou potrebný súhlas oboch manželov, čo sa v danom prípade aj stalo a ohľadne výzvy na vrátenie daru bol taktiež potrebný súhlas oboch manželov, inak by bol takýto právny úkon podľa ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka relatívne neplatný; preto sa navrhovateľ nemohol bez súhlasu bývalej manželky (odporkyne v 2. rade) právne účinným spôsobom domáhať vrátenia daru i v jej mene, keďže na takýto úkon nebol splnomocnený a z rovnakých dôvodov domáhať sa určenia vlastníckeho práva k bytu v prospech druhého spoluvlastníka nebol legitímovaný. Odvolací súd poznamenáva, že s poukazom na v konaní vznesené námietky v tomto smere bolo povinnosťou súdu sa v odôvodnení rozhodnutia dôsledne s otázkou aktívnej legitímácie navrhovateľa vysporiadať. Súd prvého stupňa sa však s namietaným nedostatkom aktívnej legitímácie navrhovateľa v konaní i napriek opakovanej námietke odporcov vôbec nezaoberal. Pokiaľ ide o otázku platnosti resp. neplatnosti právneho úkonu navrhovateľa - výzvy na vrátenie daru, ktorá je v súvislosti s posúdením nároku navrhovateľa zásadného významu, súd prvého stupňa i napriek námietke odporcov sa v odôvodnení rozhodnutia o nej vôbec nez zmienil a pri rozhodovaní nepochybne vychádzal z výzvy na vrátenie daru ako platného právneho úkonu.

Odvolací súd preto vyjadril názor, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia týkajúce sa otázky aktívnej legitímácie navrhovateľa v konaní, ktorou sa súd prvého stupňa mal v prvom rade vysporiadať a aj posúdenia otázky platnosti právneho úkonu navrhovateľa - výzvy na vrátenie daru, nie je preskúmateľné.

Pokiaľ ide o ďalšiu odvoláciu námietku odporcov ohľadne hmotnoprávneho dôvodu údajného hrubého porušenia dobrých mravov uvedeného súdom prvého stupňa, t. j. konania odporcu v 1. rade - podanie návrhu na súd o zrušenie práva doživotného užívania bytu, v súvislosti s ktorou poukázali na tú skutočnosť, že takýto hmotnoprávny dôvod na vrátenie daru predmetná výzva navrhovateľa neobsahovala a preto na takúto skutočnosť súd prvého stupňa vôbec nemal a ani nemohol prihliadať, odvolací súd uviedol, že domáhanie sa vrátenia daru (výzva na vrátenie daru) je jednostranným právnym úkonom darcu, ktorý smeruje k tomu, aby obdarovaný vrátil dar. Výzva ako právny úkon musí zodpovedať náležitostiam platného právneho úkonu (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Z obsahu výzvy na vrátenie daru musí byť zrejmé, kto ju urobil, voči komu, z akého dôvodu (nevhodné správanie obdarovaného musí byť opísané konkrétnym a nezameniteľným spôsobom) a čoho sa domáha ten, kto ju robí. Na platnosť právneho úkonu darcu smerujúceho k vráteniu daru je z hľadiska jeho určitej nevyhnutné, aby v ňom darca uviedol konkrétne skutočnosti, v ktorých vidí hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaným voči nemu alebo členov jeho rodiny. Len tak, pri súčasnom splnení zákonných predpokladov podľa § 630 Občianskeho zákonníka, nastanú zamýšľané právne účinky jednostranného hmotnoprávneho úkonu darcu, t. j. zrušenie darovacej zmluvy a obnovenie jeho vlastníctva ex nunc - okamihom, keď jeho prejav vôle došiel obdarovanému. Súd prvého stupňa vyhovel návrhu iba na tom základe, že odporca v 1. rade podal voči navrhovateľovi návrh na zrušenie vecného bremena, ktoré konanie odporcu v 1. rade súd prvého stupňa vyhodnotil ako hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaným voči navrhovateľovi, a to i napriek tomu, že takéto správanie odporcu v 1. rade obsiahnuté vo výzve navrhovateľa na vrátenie daru zo dňa 22. X. 2010, nebolo. Výzva na vrátenie daru zo dňa 22. X. 2010 obsahovala ako dôvod vrátenia daru hrubé porušenie dobrých mravov odporcom v 1. rade, a to správaním sa voči navrhovateľovi, ktoré malo spočívať v krivom obvinení darcu (podanie trestného oznámenia) z nevrátenia údajne požičaného motorového vozidla, v bránení darcovi riadne užívať byt napriek zriadenému vecnému bremenu (výmena zámkov, vyhrážky adresované darcovi), neoprávnené disponovanie s vecami darcu, osočovanie darcu. Potom odvolací súd musel konštatovať, že z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, na základe čoho súd prvého stupňa pri rozhodovaní vychádzal z hrubého porušenia dobrých mravov odporcom v 1. rade voči navrhovateľovi, spočívajúcim v podaní návrhu odporcom v 1. rade na zrušenie práva doživotného užívania bytu navrhovateľom, teda v inom správaní, než ktoré bolo uvedené vo výzve na vrátenie daru. Odvolací súd považoval za potrebné uviesť, že k tomu, aby uplatnený nárok darcu na vrátenie daru prostredníctvom súdu podľa § 630 Občianskeho zákonníka bol úspešný, musia byť splnené zákonné predpoklady a to okrem existencie darovacej zmluvy, správanie obdarovaného, ktoré možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, ďalej hrubé porušenie dobrých mravov vo vzťahu k darcovi resp. členom jeho rodiny a jednostranný prejav vôle darcu, ktorým sa domáha vrátenia daru. Preto aby súd mohol kvalifikovane posúdiť nárok darcu na vrátenie daru, t. j. či konanie obdarovaného má znaky hrubého porušenia dobrých mravov, súd musí mať ustálený dôvod, na základe ktorého sa navrhovateľ ako darca domáha vrátenia

daru. To znamená, že správanie sa obdarovaného musí byť opísané nezameniteľným spôsobom a to v jednostrannom prejave navrhovateľa na vrátenie daru, z ktorého potom súd v konaní vychádza.

So zreteľom na všetky vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa § 212 ods. 3 v spojení s § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom súdu prvého stupňa uložil v prvom rade bude zaoberať otázkou aktívnej legitímácie navrhovateľa v konaní v spojení s posúdením platnosti právneho úkonu navrhovateľa - výzvy na vrátenie daru zo dňa 22. X. 2010 vzhľadom na tú skutočnosť, že k darovaniu odporcovi v 1. rade zo strany navrhovateľa a odporkyne v 2. rade došlo v čase, keď ich manželstvo aj BSM trvalo, ale k doručeniu výzvy na vrátenie daru obdarovanému zo strany navrhovateľa prišlo v čase, keď už manželstvo darcov netrvalo a ani ich BSM, s prihliadnutím na vyporiadanie zaniknutého BSM, a taktiež vysporiadať s vyhodnotením dôvodov, pre ktoré posudzoval správanie sa obdarovaného na vrátenie daru z iných skutočností než aké boli uvedené v písomnej výzve na vrátenie daru.

Súd vychádzal z doposiaľ vykonaného dokazovania - výsluchu účastníkov konania, oboznámením sa s návrhom na začatie konania, výzvou na vrátenie daru, výpisom z LV č. XXX z Katastra nehnuteľností hl. mesta Bratislavy k. ú. E., Darovacou zmluvou s vyznačením vecného bremena z 23.07.2002, vyjadrením k návrhu na začatie konania, vyjadrením J. K. ako navrhovateľa vo veci vedenej na tunajšom súde pod spis. zn. 13C/128/2010, výzvou na upustenie od protiprávneho konania z 23.11.2010, rozsudkom Okresného súdu I. II č. k. 52/C/70/2010-21 z 04.06.2010 právoplatného dňa XX.XX.XXXX v časti výroku o rozvode manželstva, dňa XX.XX.XXXX právoplatného v časti schválenej rodičovskej dohody v spojení s rozsudkom Krajského súdu v I. č. k. 11Co/36/2010-73 z 28.10.2010, Zmluvou o sprostredkovaní predaja nehnuteľností zo dňa 21.06.2010, uznesením Okresného riaditeľstva PZ, OEK, nám. Hraničiarov 1/B v I. L.: F-XXXX/OEK-I KS zo dňa XX.XX.XXXX, s ďalšími listinami obsiahnutými v spise ako aj výsluchom účastníkov konania a prednesom ich právnych zástupcov na pojednávaní súdu dňa 28.6.2016 a zistil nasl. skutkový stav:

Právny zástupca navrhovateľa zotrval na podanom návrhu na začatie konania s tým, že návrh odvodil od nároku súvisiaceho s vrátením daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka. Dňa 23.07.2002 odporca v 1. rade ako obdarovaný uzavrel s navrhovateľom a odporkyňou v 2. rade darovaciu zmluvu, predmetom ktorej bol bezodplatný prevod bytu č. X na 4. nadzemnom podlaží bytového domu súp. č. V na D. ulici č. 1X v I.. V rámci tejto zmluvy bolo pre darcu (navrhovateľa) zriadené vecné bremeno, ktorému zodpovedalo doživotné právo navrhovateľa a jeho vtedajšej manželky (odporkyne v 2. rade) doživotné užívanie nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom darovania. Dňa 23.0X.2010 doručil navrhovateľ odporcovi v 1. rade písomnú výzvu na vrátenie daru v zmysle § 630 OZ. V tejto výzve vymedzil dôvody na vrátenie darovaných nehnuteľností. Hrubé porušenie mravov spočívalo v krivom obvinení navrhovateľa z nevrátenia údajne požičaného motorového vozidla. Bolo v tejto veci podané trestné oznámenie, ale vec nie je právoplatne skončená. Rovnako nebolo navrhovateľovi umožnené užívať celú nehnuteľnosť, pričom mu bolo bránené zo strany odporcu v 1. rade vo vstupe do bytu, nakoľko boli vymenené zámky. Osobné veci navrhovateľa boli vyhodnené na verejne prístupné priestory.

K aktívnej vecnej legitímácii navrhovateľa právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní dňa 28.6.2016 uviedol, že podľa dostupných doktrinálnych názorov, napr. článok od autorov Mikeš - Švestka : „Nad základnými otázkami vrátení daru“, publikovaného v časopise Právni rozhledy v roku 2002 v čísle 4, môžu o vrátenie daru požiadať obaja respektíve ktorýkoľvek z podielových alebo bezpodielových spoluvlastníkov. Uvedený názor autorov vychádza z rozhodnutia československého najvyššieho súdu, ktoré bolo publikované pod č. R10/1XX0 a jasne z neho vyplýva, že právo domáhať sa ochrany náležití spoluvlastníkom spoločne, ale zároveň každému z nich samostatne bez toho, aby k tomu bol potrebný súhlas druhého spoluvlastníka. U BSM je tomu tak preto lebo každému zo spoluvlastníkov prináleží právo k celej veci. Právo na ochranu vlastníctva v uvedenom rozsahu je potrebné priznať každému so spoluvlastníkov aj v období, kedy BSM síce zaniklo, ale nebolo ešte vysporiadané. Vzhľadom na uvedené má navrhovateľ zato, že výzvu na vrátenie daru mohol adresovať odporcovi v 1. rade sám bez súhlasu druhého z manželov. Podľa názoru navrhovateľa nie je možné ani aplikovať § 145 ods. 1 OZ, ktorého sa dovolávajú odporcovia a vyvodzujú z nedodržania tohto ustanovenia relatívnu, respektíve absolútnu neplatnosť výzvy na vrátenie daru. Navrhovateľ má za to, že ustanovenie § 145 ods. 1 OZ nie je možné aplikovať z toho dôvodu, že dopadá výlučne na spoločné veci patriace do BSM. V čase, kedy navrhovateľ urobil výzvu na vrátenie predmetu darovania, nebol tento predmet spoločnou

vecou a nepatriel do BSM. Vlastníkom predmetu darovania bol v čase vykonania výzvy odporca v 1. rade. Až následne doručením výzvy odporcovi v 1. rade na vrátenie daru sa obnovili pôvodné právne vzťahy a predmetné nehnuteľnosti sa stali súčasťou už zaniknutého BSM a v zmysle rozhodnutia už vyššie uvedeného R10/1XX0 je potrebné na takúto vec hľadieť ako na predmet BSM, ktorý dosiaľ nebol vysporiadaný, hoci BSM zaniklo.

K skutkovým okolnostiam ďalej právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní dňa 28.6.2016 uviedol, že v čase, kedy sa začali zhoršovať vzájomné vzťahy medzi navrhovateľom a odporkyňou v 2. rade, ktoré vyvrcholili rozvodom manželstva, začalo sa aj protiprávne a v hrubom rozpore s dobrými mravmi správanie odporcu v 1. rade. Navrhovateľ má za to, že vzájomné nezhody manželov nemôžu byť dôvodom, aby tretia osoba v tomto prípade odporca v 1. rade ako obdarovaný sa začal správať voči navrhovateľovi v rozpore s dobrými mravmi. Navrhovateľ popiera, že by sa dopustil svojim konaním protiprávneho konania, ktoré je predmetom trestného konania na príslušnom súde, teda na Okresnom súde I. V, čo sa dostupnými prostriedkami snaží dokázať. Konanie odporcu v 1. rade, dotýkajúce sa uvedeného údajného protiprávneho konania navrhovateľa, považuje navrhovateľ za zásah do jeho osobnostných práv zo strany odporcu v 1. rade, ktorý poškodzuje jeho dobré meno. V prípade, že navrhovateľ bude oslobodený spod obžaloby, podnikne voči odporcovi v 1. rade s najväčšou pravdepodobnosťou všetky kroky, ktoré by mohli tieto práva zasiahnuté odporcom v 1. rade chrániť, najmä podanie trestného oznámenia za krivé obvinenie. Čo sa týka údajnej vôle navrhovateľa odsťahovať sa z predmetného bytu a naďalej ho vôbec nevyužívať, tieto tvrdenia nie sú pravdivé. Navrhovateľ nikdy nestratil vôľu predmetný byt ako oprávnený z vecného bremena užívať. To, že byt opustil, bolo na výlučnú žiadosť jeho dcér, ktoré značne trpeli útokmi odporcu v 1. rade voči navrhovateľovi. Navrhovateľ teda byt opustil len pre dobro svojich dcér, aby vyrastali v ako tak kľudnejšom prostredí.

Navrhovateľ pred súdom uviedol, že predmetný byt s manželkou kúpili od jeho kamaráta X. Q. približne v roku 2003. Ide o podkrovný byt, ale v čase kúpy to bolo holé podkrovie, potom si vybavili stavebné povolenie na stavbu bytu a vybudovali podkrovný 3-izbový byt. S bývalou manželkou sa vtedy rozhodli, že byt darujú jej otcovi, preto s odporcom v 1. rade uzavreli dňa 23.07.2002 darovaciu zmluvu. Spolužitie s odporkyňou v 2. rade ukončil v roku 2008. Ich manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu I. II č. k. 52C/70/2010-21, ktorý nadobudol právnu moc dňa 16.07.2010. Byt prerobil tak, ako chcela odporkyňa v 2. rade, t. j. aby každá dcéra mala svoju izbu, potom sa z neho odsťahoval. Deti navštevoval aj po opustení spoločnej domácnosti, ako aj po rozvode manželstva. Dňa 01.0X.2010 ho odporca v 1. rade dňa 01.0X.2010 vyzval, aby prišiel do bytu vybrať svoje veci, a aby nehnuteľnosť opustil. Svoje veci našiel vyhádzané v spoločných priestoroch na schodisku pred bytom. Keď chcel nasledujúci deň navštíviť v byte dcéry zistil, že zámok na dverách je vymenený. Túto skutočnosť nahlásil dňa 02.0X.2010 na Obvodnom oddelení PZ X. - západ, Mojmirova č. 20, I.. Aj predtým do bytu chodil za deťmi a nemal záujem v byte bývať, a to z toho dôvodu, že medzi ním a bývalou manželkou boli v tom čase nedorozumenia, ktoré nevedeli prekonať a tak uznali, že bude lepšie, keď tam nebude bývať. Odporca v 1. rade sa vyjadril, že nechá zrušiť vecné bremeno zapísané v jeho prospech, aby nehnuteľnosť zostala bez zaťaženia týmto právom, pričom dňa 07.07.2010 podal na Okresný súd I. II návrh na zrušenie vecného bremena. Na pojednávaní dňa 28.6.2016 navrhovateľ ďalej uviedol, že dosiaľ má niektoré osobné veci v predmetnom byte a prehlásil, že z bytu neodišiel dobrovoľne, t.j. že by ho nechcel užívať, ale (odišiel) z toho dôvodu, aby neploieté deti nemali psychické traumy z ich konfliktov.

Právny zástupca odporcu v 1. rade pred súdom uviedol, že návrh na zrušenie vecného bremena zriadeného v prospech navrhovateľa bol podaný z dôvodu, že sa navrhovateľ viacnásobne dopustil porušovania dobrých mravov, keď začal vzťah s inou ženou a sám sa dobrovoľne odsťahoval zo spoločnej domácnosti, prestal platiť poplatky spojené s užívaným bytom a služby s tým spojených. Vzhľadom na dlh pristúpil zástupca vlastníkov bytov k výkonu záložného práva. Odporkyňa v 2. rade o tom nemala vedomosť, pretože poplatky za byt uhrádzal navrhovateľ. Navrhovateľ sa dopustil konania proti dobrým mravom aj tým, že odporcovi v 1. rade odcudzil nedovoleným spôsobom motorové vozidlo v čase, keď bol hospitalizovaný. Trestné konania v tejto veci nie je právoplatne ukončené. Vo výzve na vrátenie daru, ktorú odporca v 1. rade prevzal dňa 23.0X.2010 sa domáha navrhovateľ vrátenia nehnuteľnosti aj v prospech odporkyne v 2. rade, ktorá v čase tohto úkonu už nebola jeho manželkou. Odporkyňa s takýmto úkonom ani nesúhlasila, preto je absolútne neplatný.

Na pojednávaní dňa 28.6.2016 právny zástupca odporcu v 1. a 2. rade uviedol, že neboli naplnené ani hmotnoprávne podmienky vrátenia daru. Bol to práve navrhovateľ, ktorý sa dopustil hrubého porušenia dobrých mravov voči odporkyňi v 2. rade a odporcovi v 1. rade, keď najskôr nechal byť v dlžobách, keď dlhodobo neplatil nájomné a úhradu spojenú s užívaním predmetného bytu, čím sa dostala odporkyňa v 2. rade do vážnej finančnej tiesne. Zároveň navrhovateľ od augusta 2010 po vyhlásení rozsudku o rozvoде prestal uhrádzať výživné na mal. dcéry v stanovenej výške, čím tiež dostal odporkyňu v 2. rade do finančnej tiesne a zároveň aj odporcu v 1. rade, ktorý sa snažil odporkyňi v 2. rade pomôcť. V tomto období bol odporca v 1. rade protiprávne pripravený o auto, ktoré bolo v jeho vlastníctve, a to konaním navrhovateľa, o čom sa v súčasnosti stále vedie trestné konanie. Navrhovateľ sa sám do zápisnice (v konaní pred súdom) vyjadril, že z bytu sa odsťahoval dobrovoľne, že tam nemienil bývať, čo dokladuje značný rozpor s tvrdením vo výzve na vrátenie daru, že mu bolo znemožnené užívať byt. Všetky uvedené skutočnosti vo vzájomnej súvislosti preukazujú, že konanie navrhovateľa zo septembra 2010, kedy si priniesol (svoje veci) do bytu, v ktorom nebyval, nemienil v ňom bývať a neplatil žiadne úhrady spojené s užívaním predmetného bytu bola účelová akcia. Nemal totiž žiadny dôvod domáhať sa uskladnenia upotýnaných vecí v predmetnom byte. Čo sa týka úhrad za užívanie bytu, tieto (pôvodne) realizoval navrhovateľ a boli napísané na jeho meno, takže odporca v 1. rade sa nemal ako dozvedieť, že tieto úhrady neboli realizované a nemal ako zabezpečiť túto úhradu. Až potom, ako bola zaslaná výzva na úhradu týchto nákladov zo strany správcovskej spoločnosti, sa o tom odporca v 1. rade prvýkrát dozvedel. Taktiež neuhrádzanie výživného v auguste 2010 bolo predmetom trestného konania, ktoré bolo zastavené iba z dôvodu, že bolo celé dlžné výživné pred hlavným pojednávaním uhradené. Dôvodom odsťahovania sa navrhovateľa z bytu bola jeho manželská nevera, čo aj viedlo k rozpadu manželstva, a nie akékoľvek protiprávne kroky zo strany odporcu v 1. rade voči navrhovateľovi.

Odporca v 1. rade pred súdom uviedol, že navrhovateľ už nemá evidovaný trvalý pobyt v predmetnom byte, ale má ho na F. ul. č. X v I.. Byt na F. ulici č. X v I., ktorý získala odporkyňa v 2. rade ešte pred uzavretím manželstva, bol pritom predaný počas výstavby bytu na D. č. XX. V dôsledku rozvođu manželstva mal navrhovateľ právo stretávať sa s deťmi v byte, boli mu preto ponechané kľúče od bytu. Vymenil len jeden kľúč od zamrežovaného vchodu. Ostatné kľúče neboli vymenené. Rešpektoval fakt, že navrhovateľ má právo stretávať sa s deťmi v dome, trval však na tom, aby návštevu predtým ohlásil. Užívanie predmetného bytu je však finančne náročné, preto sa rozhodli s dcérou (odporkyňou v 2. rade) a navrhovateľom o jeho predaji. V liste z 17.06.2010 mu U.. A. E. oznámila, že navrhovateľ súhlasil s predajom bytu na D. ulici č. XX. Realitná kancelária zabezpečila predaj nehnuteľnosti s predajnou cenou 205.000 €. Z tejto ceny plánovali kúpiť menší byt v X.e za 130.000 €, náklady realitnej kancelárie za sprostredkovanie predaja prestavovali 3.000 €, pričom 70.000 € sa malo zaplatiť navrhovateľovi. K predaju napokon nedošlo, lebo navrhovateľ zaslal SMS s tým, že nesúhlasí s predajom nehnuteľnosti. Za týchto okolností bol preto nútený ako vlastník bytu podať na súde návrh na zrušenie vecného bremena. Iné riešenie ako uvoľniť byt nevedel nájsť. Pokiaľ ide o motorové vozidlo W. TT, bol hospitalizovaný v nemocnici v polovici februára 200X, v stave ohrozenia života. Vtedy požiadal navrhovateľa, že ak by sa s ním niečo stalo, aby sa postaral o rodinu. Dňa 26.02. bol operovaný a navrhovateľ dňa 27.02 prepísal motorové vozidlo s tým, že predložil sfaľšované splnomocnenie na prepis vozidla. Toto bolo prepísané na navrhovateľa a po šetrení policajnými orgánmi bolo nájdené v X.. Na navrhovateľa podal trestné oznámenie. Vyšetrovateľ ho telefonicky upovedomil, že vec vedená na Okresnom riaditeľstve I. V, OKP, pod spis. zn. F.-XXXX/OEK-BX-XXXX bola postúpená na Okresnú prokuratúru I. V. Auto bolo zakúpené v roku 2003, kúpil ho navrhovateľ, ktorému do ruky odovzdal 300.000,-Sk. Prítomné boli manželka a dcéra.

Odporkyňa v 2. rade pred súdom uviedla, že predmetný byt obýva s deťmi, inú možnosť bývania nemá a preto nechce, aby bol odporca v 1. rade povinný vrátiť jej byt. Dodala, že po odchode zo spoločnej domácnosti navrhovateľ poskytoval príspevok na výživu detí a to 600 - 650 € mesačne, väčšinou v dvoch splátkach. Túto povinnosť však musela navrhovateľovi pripomínať. Uhrádzal aj iné výdavky ako napr. dovolenky detí a príspevok na mimoškolskú činnosť. Poukázala, že navrhovateľ sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti dobrovoľne a po vzájomnej dohode, ktorú ona iniciovala. Poplatky za bývanie uhrádzala sama a tiež jej pomáhali pôžičkami príbuzní a známi. Nesúhlasila s tvrdením navrhovateľa, že nemohol byť užívať, lebo mu bránil odporca v 1. rade, keď aj pred súdom navrhovateľ uviedol, že nemal záujem v byte bývať pre nedorozumenia, ktoré medzi sebou nevedeli prekonať.

Podľa § 123 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, používať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

Podľa § 124 OZ, všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká práva ochrana.

Podľa § 126 ods. 1 OZ, vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do je vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto ju neprávom zadržuje.

Podľa § 34 OZ právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

Podľa § 37 ods. 1 OZ právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 40a ods. 1 OZ ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení §4Xa <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1X64/40/20160701>>, § 140 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1X64/40/20160701>>, § 145 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1X64/40/20160701>>, § 47X <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1X64/40/20160701>>, § 58X <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1X64/40/20160701>>, § 701 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1X64/40/20160701>> a § 741b ods. 2 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1X64/40/20160701>>, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1X64/40/20160701>>). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovolá.

Podľa § 145 ods. 1 OZ bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný.

Podľa § 853 ods. 1 OZ občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

Podľa § 628 ods. 1 OZ, darovacou zmluvou darca niečo bezodplatne prenecháva alebo sľubuje obdarovanému a ten dar alebo sľub prijíma.

Podľa § 630 OZ, darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu, alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

Na základe vykonaného dokazovania bolo v tomto konaní preukázané, že dňa 23.07.2002 uzavreli navrhovateľ s odporkyňou v 2. rade (ako darcovia) a odporcom v 1.rade (obdarovaným) darovaciu zmluvu, ktorou darcovia ako dar previedli na odporcu v 1. rade vlastnícke právo k bytu č. X na 4. nadzemnom podlaží bytového domu so súp. č. V postavenom na D. ulici č. 1X v I., na pozemku parc. č. XXXXX/X zastavaná plocha o výmere XXX m², zapísaný na LV č. XXX, k. ú. X.. V rámci predmetnej zmluvy bolo zmluvnými stranami zriadené aj vecné bremeno, ktorému zodpovedalo doživotné právo navrhovateľa a jeho vtedajšej manželky (odporkyne v 2. rade) na užívanie nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom darovania. Výzvou z 22.0X.2010 vyzval navrhovateľ odporcu v 1. rade na vrátenie daru z dôvodu porušovania dobrých mravov. Vo výzve darca (navrhovateľ) uvádzal ako dôvody: krivé obvinenie darcu (podanie trestného oznámenia) z nevrátenia údajne požičaného motorového vozidla, bránenie darcu riadne užívať byt napriek zriadenému vecnému bremenu (výmena zámkov, vyhrážky adresované darcovi), neoprávnené disponovanie s vecami darcu, hrubé osočovanie darcu. Odporcovi v 1. rade bola výzva doručená dňa 23.0X.2010.

Dňa 07.07.2010 podal odporca v 1. rade na Okresný súd I. II voči darcovi návrh na zrušenie vecného bremena. Toto konanie ktoré je vedené pod spis. zn. 13C/128/2010 bolo uznesením č. k. 13C/128/2010-85 zo dňa 25.10.2010 prerušené až do skončenia sporu vedeného na tunajšom súde č.k. 11C/1X3/2010. Rozsudkom Okresného súdu I. II z 04.06.2010 č. k. 52C/70/2010-21, /právoplatný 16.07.2010/ bolo manželstvo navrhovateľa s odporkyňou v 2. rade rozvedené. Spoločné deti boli zverené

do starostlivosti matky, pričom otec bol zaviazaný prispievať na maloleté deti v sume 340 € mesačne na každé dieťa.

Podľa § 630 Občianskeho zákonníka sa darca môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný chová k nemu alebo k členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy. V tomto ustanovení je upravený zvláštny spôsob zániku darovacieho vzťahu, jednostranným právnym úkonom darcu. Okamihom konania obdarovaného, ktoré naplňuje znaky uvedené v § 630 Občianskeho zákonníka, vzniká darcovi právo domáhať sa vrátenia daru, teda žiadať obdarovaného o vrátenie daru. Ak využije darca toto právo, zaniká darovací vzťah okamihom, kedy jeho prejav vôle došiel obdarovanému. Z uvedeného vyplýva, že k zániku darovacieho vzťahu podľa citovaného ustanovenia dochádza na základe dvoch po sebe nasledujúcich právnych skutočností, a to hrubého porušenia dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny a jednostranného právneho úkonu darcu adresovaného obdarovanému spočívajúceho v domáhaní sa vrátenia daru.

Ak teda nastanú obe tieto právne skutočnosti kumulovane, dôjde k zániku darovacieho vzťahu okamihom, keď dôjde prejav vôle obdarovanému. Týmto okamihom sa obnoví pôvodný vlastnícky stav (bez ohľadu na zápis v katastri nehnuteľností) a obdarovanému vo všeobecnosti vzniká povinnosť vydať predmet daru darcovi.

V posudzovanom prípade odporcovia namietali aktívnu legitímáciu navrhovateľa a bola vznesená aj námietka neplatnosti právneho úkonu - výzvy na vrátenie daru, ktorá je jednou z kumulatívnych podmienok zániku darovacieho vzťahu. Súd sa z dôvodu hospodárnosti konania primárne zaoberal uvedenými námietkami odporcov, a to aj v súlade s názorom odvolacieho súdu, nakoľko neplatný právny úkon nevyvoláva žiadne právne účinky, teda vznik, zmenu a zánik právnych vzťahov. Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd prihliada ex offo, zatiaľ čo v prípade relatívnej neplatnosti právneho úkonu je potrebné sa jej účinne dovolať, a to zreteľným prejavom vôle dotknutého subjektu nebyť právnym úkonom viazaný, adresovaným všetkým stranám úkonu v trojročnej premlčacej dobe. V občianskom súdnom konaní tak dotknutý subjekt môže urobiť aj námietkou v rámci obrany proti návrhu.

Pokiaľ ide o aktívnu legitímáciu, v zmysle ustálenej judikatúry v zásade platí, že každý z manželov má vlastnícke právo k celej veci, a to tak, že práva jedného z manželov sú obmedzené rovnakými právami druhého. Preto sa môže samostatne domáhať ochrany práv k veci v bezpodielovom spoluvlastníctve. Analogicky podľa 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka treba priznať právo na ochranu vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve každému zo spoluvlastníkov aj v období, keď bezpodielové spoluvlastníctvo síce už zaniklo, avšak ešte nebolo vykonané jeho vyporiadanie, prípadne nenastala ani domnienka v zmysle ustanovenia § 14X ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Avšak na to, aby bol navrhovateľ úspešný v konaní o určenie vlastníckeho práva, resp. o určenie, že vec patrí do jeho bezpodielového spoluvlastníctva s jeho bývalým manželom, musí mať jeho nárok oporu v hmotnom práve. V danom prípade hmotnoprávna úprava predpokladá pre nástup účinkov zániku darovacieho vzťahu a obnovenie pôvodného (bezpodielového) spoluvlastníckeho vzťahu existenciu a bezvadnosť výzvy na vrátenie daru ako jednostranného právneho úkonu. Tu však treba uviesť, že rovnako ako darovanie nehnuteľnosti patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nie je bežným úkonom v zmysle § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka a je k nemu teda nutný súhlas oboch manželov, i k výzve na vrátenie daru, ako jednostrannému právnemu úkonu smerujúcemu k obnoveniu vlastníckeho práva darcu, je potrebný súhlas oboch manželov. Táto výzva nie je právnym úkonom, ktorým má byť vec ešte len získaná do bezpodielového spoluvlastníctva, ako je tomu v prípade napr. kúpy veci. Naopak - možno ju skôr prirovnať k inému jednostrannému úkonu - odstúpeniu od zmluvy, kedy vznikne obdobná povinnosť vrátiť plnenie zo zrušeného právneho úkonu. K výzve obdarovanému, aby vrátil nehnuteľnosť darovanú mu z bezpodielového spoluvlastníctva oboma manželmi potrebuje vyzývajúci manžel súhlas druhého manžela. Ak však taký úkon urobil len jeden z manželov bez súhlasu druhého, ide o relatívne neplatný právny úkon (NS ČR 22Cdo 2731/2000).

Analogicky podľa 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj v období, keď bezpodielové spoluvlastníctvo síce už zaniklo, avšak ešte nebolo vykonané jeho vyporiadanie, prípadne nenastala ani domnienka v zmysle ustanovenia § 14X ods. 4 Občianskeho zákonníka, je potrebný na platnosť právneho úkonu - výzvy na vrátenie daru súhlas oboch bývalých manželov. V danom prípade tento súhlas zo strany odporkyne v 2. rade nielenže nebol daný, ale tento právny úkon bol urobený výslovne proti jej vôli. Obaja

odporcovia v priebehu konania namietali neplatnosť tohto právneho úkonu. Uplatnením práva odporcov dovolať sa neplatnosti právneho úkonu - výzvy na vrátenie daru do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, uskutočnenej navrhovateľom bez súhlasu odporkyne v 2. rade, sa tento právny úkon považuje za neplatný s účinkami ex tunc, t.j. akoby k nemu nikdy nedošlo. Z týchto dôvodov ani nemohlo dôjsť k obnoveniu vlastníckeho práva navrhovateľa a odporkyne v 2. rade, resp. k obnoveniu ich bezpodielového spoluvlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti.

Súd tu poukazuje na skutočnosť, že žiadny zákon odporkyne v 2. rade neukladá, aby akceptovala postoj navrhovateľa a súhlasila s výzvou na vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka. Takáto povinnosť jej nevplyva ani z § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ani zo zmluvy ani z porušenia povinnosti a odporkyňa v 2. rade nijak nezasahuje do práv a oprávnených záujmov navrhovateľa. Jednou z najvýznamnejších zásad občianskoprávných vzťahov, zakotvenou v ustanovení § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka, je pritom rovnosť strán. Táto znamená, že všetky strany sú si v občianskoprávných vzťahoch rovné, t.j. zmeny v obsahu v občianskoprávných vzťahoch nemožno uskutočniť jednostranne, bez zreteľa na vôľu strany, o práva a povinnosti ktorej ide, teda nemožno jej ani nanútiť vlastnícke právo k veci. Taktiež platí, že nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá (Čl. 2 ods. 3 Ústavy SR).

Keď navrhovateľ poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 255/2007, jeho aplikácia v posudzovanom prípade podľa názoru súdu nie je na mieste. Podľa uvedeného súdneho rozhodnutia sa môže pozostalý manžel po smrti druhého z manželov domáhať vrátenia daru, ktorý bol v čase darovania v ich bezpodielovom spoluvlastníctve. Išlo teda o špecifickú situáciu, keď udelenie súhlasu s výzvou na vrátenie daru bolo fakticky vylúčené z dôvodu smrti druhého manžela a za posudzovaných okolností najvyšší súd považoval len takýto výklad a aplikáciu ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka za správnu, spravodlivú a zákonnú, v súlade s dobrými mravmi a právami a slobodami vyplývajúcimi z Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V prejednávanej veci manželstvo a bezpodielové spoluvlastníctvo bývalých darcov (navrhovateľa a odporkyne v 2. rade) však nezaniklo smrťou, ale bolo rozvedené. Ako je už uvedené vyššie, výzva na vrátenie daru týkajúca sa majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov nie je vecou bežnou, preto sa k nej vyžaduje za života aj súhlas druhého manžela a analogicky podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj súhlas bývalého manžela ohľadom vecí z nevysporiadaného bezpodielového spoluvlastníctva manželov, inak je tento úkon neplatným. Výzva navrhovateľa na vrátenie daru adresovaná odporcovi v 1. rade bola realizovaná listom zo dňa 22.X.2010, teda v čase, keď bezpodielové spoluvlastníctvo manželov zaniknuté rozvodom ešte nebolo vyporiadané súdnym rozhodnutím, dohodou ani zákonnou domnienkou podľa § 14X ods. 4 Občianskeho zákonníka. K tomuto úkonu pritom v zmysle § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka nedala súhlas pôvodná bezpodielová spoluvlastníčka - odporkyňa v 2. rade - a táto uviedla, že takýto úkon namieta.

Súd má za to, že ak ku dňu zániku manželstva existovali veci v bezpodielovom spoluvlastníctve navrhovateľa a odporkyne v 2. rade ako jeho bývalej manželky, tak režim bezpodielového spoluvlastníctva sa na ne vzťahoval do troch rokov od právoplatnosti rozvodu manželstva, následne (od 16.07.2013) sa veci stali ich podielovým spoluvlastníctvom v rovnakom podiele, to zhodne platí aj pre každý novoobjavený majetok (§ 14X ods. 5 Občianskeho zákonníka.) Keď teda pred uplynutím trojročnej lehoty po zániku manželstva môže vyzvať jeden z bývalých manželov obdarovaného na vrátenie daru len so súhlasom druhého manžela, tak po uplynutí tejto lehoty môže jeden z manželov vyzvať obdarovaného na vrátenie len ideálnej polovice nehnuteľnosti, lebo ku dňu výzvy neexistuje ani ako nesplatený nedeliteľný spoluvlastnícky vzťah bývalých manželov k nehnuteľnostiam a nemôže sa taký nerozdielny vzťah výzvou jedného z manželov obnoviť. Každý z bývalých spoluvlastníkov môže po uplynutí tejto lehoty sám žiadať o vrátenie jednej ideálnej polovice daru a k tomuto úkonu nepotrebuje súhlas druhého bývalého manžela (NS ČR 33Cdo 4167/2010). Ako je súdu a účastníkom konania známe, navrhovateľ sa návrhom podaným proti odporcovi O. K. na tunajší súd dňa 13.5.2014 domáha určenia podielového spoluvlastníctva k totožnej nehnuteľnosti na rovnakom skutkovom základe ako v tomto konaní. Konanie je vedené pod sp. zn. 18C/121/2014 a je prerušené do právoplatného skončenia tohto konania. V podanom návrhu samotný navrhovateľ s poukazom na ustanovenie § 154 ods. 1 O.s.p. uvádza, že nehnuteľnosť, hoci bola pôvodne predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v súčasnosti môžu navrhovateľ a jeho bývalá manželka nadobudnúť výlučne do podielového spoluvlastníctva, a to každý vo výške podielu 1.

K otázke platnosti výzvy na vrátenie daru odvolací súd vo svojom zrušovacom uznesení poukázal aj na tú skutočnosť, že domáhanie sa vrátenia daru (výzva na vrátenie daru) je jednostranným právnym úkonom darcu, ktorý smeruje k tomu, aby obdarovaný vrátil dar. Výzva ako právny úkon musí zodpovedať náležitostiam platného právneho úkonu (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Z obsahu výzvy na vrátenie daru musí byť zrejmé, kto ju urobil, voči komu, z akého dôvodu (nevhodné správanie obdarovaného musí byť opísané konkrétnym a nezameniteľným spôsobom) a čoho sa domáha ten, kto ju robí. Na platnosť právneho úkonu darcu smerujúceho k vráteniu daru je z hľadiska jeho určitosti nevyhnutné, aby v ňom darca uviedol konkrétne skutočnosti, v ktorých vidí hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaným voči nemu alebo členov jeho rodiny. Len tak, pri súčasnom splnení zákonných predpokladov podľa § 630 Občianskeho zákonníka, nastanú zamýšľané právne účinky jednostranného hmotnoprávneho úkonu darcu, t. j. zrušenie darovacej zmluvy a obnovenie jeho vlastníctva ex nunc. Aby súd mohol kvalifikovane posúdiť nárok darcu na vrátenie daru, t. j. či konanie obdarovaného má znaky hrubého porušenia dobrých mravov, musí mať ustálený dôvod, na základe ktorého sa navrhovateľ ako darca domáha vrátenia daru. To znamená, že správanie sa obdarovaného musí byť opísané nezameniteľným spôsobom, a to v jednostrannom prejave navrhovateľa na vrátenie daru, z ktorého potom súd v konaní vychádza. Tu súd dospel k záveru, že správanie obdarovaného, uvedené navrhovateľom vo výzve na vrátenie daru zo dňa 22.X.2010, nie je dostatočne konkrétne a nezameniteľným spôsobom v predmetnej výzve opísané. Nie je v nej napríklad uvedené, kedy malo dôjsť ku krivému obvineniu darcu, kedy a presne akým spôsobom malo byť darcovi bránené v užívaní vo vstupe do bytu, či jednorazovo alebo opakovane, prípadne koľkokrát; ďalej kedy a akým spôsobom malo dôjsť k výmene zámkov na vchodových dverách bytu, resp. k vyhodneniu darcových osobných vecí nachádzajúcich sa v byte do verejne prístupných priestorov. Tiež nie je zrejmé kedy (a či jednorazovo alebo opakovane), akým spôsobom malo dôjsť k zmiznutiu vecí darcu a k neoprávnenému narábaniu s nimi, a ktorých konkrétnych vecí sa to týkalo, t.j. či išlo o väčšie množstvo vecí, v akej hodnote a pod. Takisto vo výzve na vrátenie daru použitá len všeobecná formulácia o „osočovaní darcu, jeho urážaní, používaní nadávok a hanlivých slov o osobe darcu“, bez uvedenia akýchkoľvek konkrétností o tom, kedy k tomuto konaniu obdarovaného malo dôjsť a akým spôsobom sa ho mal dopustiť, t.j. k akým presne vyjadreniam a k použitiu akých slov zo strany obdarovaného malo dôjsť, nenapĺňa podľa názoru súdu požiadavku dostatočnej určitosti právneho úkonu, ktorá je ale v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka podmienkou jeho platnosti. Označením (identifikáciou) škodlivého správania sa obdarovaného voči darcovi vo výzve na vrátenie daru, prípadne v žalobe, je daný aj okruh sporných skutočností, ktoré majú byť predmetom dokazovania (napr. NS ČR 33 Cdo/3643/2012).

Súd na základe uvedených zistených skutočností a cit. zákonných ustanovení rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia a návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol. Súd sa ďalej z dôvodu hospodárnosti konania nezaoberal naplnením druhého kumulatívneho predpokladu na vrátenie daru, a to existencie hrubého porušenia dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny. Pre úplnosť však súd uvádza, že správanie obdarovaného voči darcovi musí napĺňať znaky hrubého porušenia dobrých mravov, a to buď z hľadiska intenzity alebo z hľadiska sústavnosti. Znaky skutkovej podstaty vrátenia daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka nenapĺňa iba nevďačnosť alebo ojedinelý exces v správaní sa obdarovaného, prípadne reakcie na nevhodné správanie sa darcu. Musí ísť o také správanie, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu nevzbudzuje z hľadiska spoločenského a objektivizovaného (nielen podľa subjektívneho názoru darcu) pochybnosti o hrubej kolízii s dobrými mravmi. Pri posudzovaní správania obdarovaného treba pritom vziať do úvahy a hodnotiť i správanie sa samotného darcu v tom zmysle, či aj jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu (princíp vzájomnosti). Dôkazné bremeno ohľadom tvrdenia darcu o hrubom porušení dobrých mravov obdarovaným zaťažuje práve darcu. Z dosiaľ navrhnutého a vykonaného dokazovania sa pritom javí, že konanie odporcu v 1. rade má práve znaky reakcie na správanie sa navrhovateľa, ktorý opustil rodinu (odporcu v 2. rade ako dcéru odporcu v 1. rade a tiež vnučky odporcu v 1. rade) z dôvodu mimomanželského vzťahu s inou ženou a tiež si istý čas neplnil vyživovaciu povinnosť voči svojim maloletým deťom. Je pritom nepochybné, že rozvodové konanie medzi navrhovateľom a odporcu v 2. rade ako dcérou odporcu v 1. rade značne narušilo vzájomné rodinné vzťahy všetkých účastníkov konania.

O trovách konania rozhodne súd až po právoplatnosti tohto rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia na tunajšom súde, písomne v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.